

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
професор О.М. Власенко
2024р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АРТ ТА ІГРОВА ПСИХОЛОГІЯ »

Освітній рівень	<u>другий (магістерський) рівень</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>225 «Медична психологія»</u>
Освітня програма	<u>Медична психологія</u>

Робоча програма навчальної дисципліни «Арт та ігрова психологія» підготовки на другому (магістерському) рівні, галузі знань 22 Охорона здоров'я, спеціальності 225 Медична психологія, для студентів II курсу Навчально-наукового інституту психічного здоров'я.

Розробники: **Прудка Л.М.** викладач кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, кандидат педагогічних наук

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної і медичної психології
Протокол від «13» червня 2024 року №22

Завідувач кафедри, професор _____ **Матяш М.М.**

Робочу програму схвалено на засіданні Циклової методичної комісії з медико-психологічних дисциплін
Протокол від « 25 » _____ 2024 року № 6

Голова циклової методичної комісії
професор _____ **Омелянович В.Ю.**

Перезатверджено:

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3 кредити	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Вибіркова
Модуль – 1	Спеціальність: 225 «Медична психологія»	Рік підготовки: 2
Змістовних модулів – 1		Семестр: 3 або 4
Індивідуально-дослідне завдання: Арт-та ігрова терапевтична програми роботи з певною категорією пацієнтів.		
Загальна кількість годин - 90		Лекції: 10 годин
Тижневих годин: аудиторних – 3; самостійна робота студента – 6	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень	Практичні заняття: 20 години
		Самостійна робота: 60 годин
		Вид контролю: диференційований залік

2. МЕТА, ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Мета: розширення знань про теоретико-методичні засади та провідні напрями арт- та ігрової психотерапії.

Оволодіти знаннями про генезис та теретичні основи провідних концепцій та підходів арт- та ігротерапевтичного напрямку; про види, провідні форми та особливості практичної реалізації арт- та ігрової терапії; формування у студентів інтересу до опанування теоретичних і прикладних знань щодо реалізації методу арт- та ігрової терапії в роботі з різними категоріями клієнтів.

Результати навчання:

Знати: сутність арт- та ігрової психотерапії; зміст базових психологічних понять і категорій: арт-терапія, ізотерапія, мандалотерапія, казкотерапія, музикотерапія, танцювально-рухова терапія, ігрова терапія, фототерапія, пісочна терапія, креативність, метафоричність, тріадичність, ресурсність, поняття й історію виникнення арт- та ігрової психотерапії; види та форми арт-терапії; поняття про структуру та функції арт- та ігрової психотерапії; сфери застосування арт- та ігрової психотерапії; специфіку застосування арт- та ігрової психотерапії в роботі з різними категоріями клієнтів; вимоги до аналізу продуктів арт- та ігрової психотерапії діяльності.

Вміти: обґрунтовувати доцільність застосування арт- та ігрової психотерапії для вирішення конкретного психологічного завдання; оцінювати ресурсні можливості клієнта та оптимально реалізовувати та розвивати його творчий потенціал за допомогою арт- та ігрової психотерапії; застосовувати арт-терапевтичні та ігрові методики й техніки з метою самодіагностики та саморегуляції; кваліфіковано й методично правильно користуватися арт-терапевтичним та ігровим інструментарієм.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Основні критерії:

- Правильність, повнота та обсяг знань, їх точність
- Якість відповіді студента (обґрунтування, грамотність, чіткість)
- Навички використання теоретичних знань та вмінь.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному практичному занятті за відповідною темою, кількістю балів за виконання індивідуального завдання. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою. Студент отримує позитивну оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та практичні заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів. Мінімальний пороговий рівень оцінки – 111 балів.

Орієнтовні норми оцінювання відповідей студента:

«Відмінно» – якщо студент глибоко і всебічно знає зміст курсу, ознайомлений з рекомендованою навчально-методичною літературою, науковими першоджерелами, логічно і самостійно мислить, буде правильно і повно відповідь, що викладена літературною мовою у логічній послідовності, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує матеріал із профілем медичного вищого навчального закладу, демонструє високий рівень засвоєння знань, протягом семестру отримувал переважно “5”.

«Добре» – коли студент твердо знає курс і рекомендовану літературу, добре засвоїв матеріал і аргументовано викладає його, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу. Недоліки легко виправляються при відповідях на додаткові запитання викладача. Протягом семестру отримувал переважно “4”.

«Задовільно» – якщо студент в основному знає курс, ознайомлений з рекомендованою літературою, але непереконливо відповідає, плутає терміни, невпевнено почувається, демонструє розуміння навчального матеріалу при недостатній повноті засвоєння понять або непослідовному викладі матеріалу, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом. Протягом семестру відповідав в основному на “3”.

«Незадовільно» – коли студент не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не володіє науковими фактами, визначеннями, категоріями, правилами та законами. Відсутнє загально гуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Відповідь неправильна, студент виявляє незнання основних понять предмету. Часто пропускав лекції. На заняттях отримувал в основному “2”.

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

Загальні:

- ЗК 1. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професії.
- ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і професійних обов'язків.

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

СК1. Здатність до збирання та критично опрацювання, аналізу та узагальнення медичної та психологічної інформації з різних джерел.

СК 2. Здатність до узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань.

СК 7. Здатність до визначення обсягу, порядку та характеру заходів надання психологічної допомоги, з урахуванням вікових, гендерних, культуральних, особистісних та інших індивідуальних особливостей пацієнтів.

СК 10. Здатність до надання психологічної допомоги особам різного віку, неспроможним справитися з несприятливими умовами, що склалися в їхньому житті, зокрема тим, хто отримав психологічну травму внаслідок війни.

СК 11. Здатність до діагностування невідкладних станів, визначення тактики і надання екстреної та невідкладної медичної допомоги.

СК 13. Здатність до проведення експертної оцінки психологічного стану людини та експертизи працездатності.

Результати навчання з дисципліни:

ПРН 1 Обирати та застосовувати надійний діагностичний та психодіагностичний інструментарій.

ПРН 3. Визначати попередній клінічний/психологічний/патопсихологічний діагноз, функціональний стан, здійснювати диференційну діагностику у відповідності до сучасних класифікаторів захворювань.

ПРН 10 Відшукувати необхідну інформацію у професійній та науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію, застосовувати її для вдосконалення професійної практики.

ПРН 15 Приймати ефективні рішення, у тому числі, в умовах невизначеності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Основи теорії та методології арт- та ігрової психології

Змістовий модуль 1. Основні закономірності арт- та ігрової психології.

Тема 1. Теоретичні основи арт- та ігрової психотерапії. Зміст психолого-педагогічної допомоги. Фахівці консультативної допомоги. Сутність психотерапії, психологічного

консультування, психокорекції. Основні закономірності арт- та ігрової психотерапії: предмет, завдання та функції. Вивчення базових понять: норма, патологія, дефект та невроз.

Тема 2. Становлення та розвиток арт- та ігрової психотерапії

Історія розвитку арттерапії. Особливості застосування методів арт-терапії. Використання образотворчого мистецтва з психодіагностичною, психокорекційною та психотерапевтичною метою. Процедури арттерапії. Історія розвитку арт-технік. Етапи виникнення і формування арт-терапії. Розвиток теоретичної бази арт-терапії через синтез різних психотерапевтичних напрямів. Гра як психотерапевтичний засіб. Генеза ігрової терапії. Ігротерапія у психоаналізі. Ігротерапія відреагування та ігротерапія побудови стосунків. Ігрова терапія, центрована на клієнті. Директивна та недирективна ігротерапія.

Тема 3. Види і форми арт- та ігрової психотерапії

Індивідуальна та групова арттерапія. Художні форми роботи і арт-терапевтичні вправи в психологічному забезпеченні професійної діяльності психолога практика Огляд дослідження застосування арт-терапії в психологічному забезпеченні професійної діяльності психолога-практика. Види арт-терапії: Ізотерапія, лялько терапія, казкотерапія, фототерапія, музикотерапія тощо. Обмеження в арттерапії.

Провідні засади розвитку ігротерапії. Визначення ігротерапії з позиції Г.Лендрета, К.Мустакаса, В.Екслейн. Провідні психологічні механізми корекційного впливу гри. Види, форми та принципи ігротерапії. Порівняльна характеристика провідних напрямів ігротерапії. Індивідуальна та групова форма ігрової терапії. Найважливіші завдання психотерапевтичного впливу за М.Ратером.

Тема 4. Технологія ігрової та арттерапії. Ігрова терапія. Значення та основні функції гри. Стадії розвитку ігрової діяльності дитини в онтогенезі. Гра в терапевтичному процесі. Стадії процесу ігрової терапії. Роль, функції та завдання терапевта. Дитина в терапевтичному процесі. Значення батьків в терапевтичному процесі власної дитини. Піскова терапія. Концептуальні засади піскової терапії. Обладнання для піскової терапії. Процес піскової терапії: стадії піскової терапії. Специфіка дитячої піскової терапії. Схеми аналізу піскових світів. Розвивальні ігри з піском. Роль арт-терапії. Особливості психотерапевтичних відносин в арт-терапії. Малюнок як основний засіб відображення несвідомого. Специфічна особливість перенесення і контрперенесення в арттерапевтичній роботі. Проблема інтерпретації художньої продукції в арт-терапії. Інтеграційна стратегія інтерпретації художнього образу. Особливості групової та індивідуальної арт-терапії. Вікові особливості дитячого малюнка: стадії дитячого малюнка, специфіка малюнків. Функції малюнка. Правила супроводу дитячої творчості.

Тема 5. Особливості застосування ігрової терапії та арт-терапії в корекційній роботі з дітьми при порушеннях розвитку.

Специфіка ігрової діяльності дітей з проблемами розвитку. Особистість фахівця, який працює з дітьми з особливостями психофізичного розвитку. Особливості організації індивідуальних та групових корекційних занять для дітей для яких характерна затримка психічного розвитку та розладами аутистичного спектра. Застосування директивної та не директивної ігрової та арт-терапії в роботі з дітьми з проблемами розвитку. Особливості психолого-педагогічного супроводу батьків, які мають дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем		Кількість годин			
		усього	л	п	сам. р.
Модуль 1. Основи теорії та методології арт- та ігрової психології.					
Змістовий модуль 1. Основні закономірності арт- та ігрової психології.					
1.	Теоретичні основи арт- та ігрової психотерапії. Становлення та розвиток арт- та ігрової психотерапії	10	2	2	6
2.	Етапи становлення особистості: потреби та проблеми розвитку	8	-	2	6
3.	Чинники порушення розвитку дитини	10	2	2	6
4.	Загальна характеристика ігротерапевтичного процесу. Специфіка ігрової терапії	10	2	2	6
5.	Вимоги до облаштування ігрової кімнати	8	-	2	6
6.	Особливості піскової терапії	8	-	2	6
7.	Концепції та форми арттерапевтичної роботи	10	2	2	6
8.	Системний опис арттерапевтичного процесу	8	-	2	6
9.	Практичні аспекти використання арт-терапевтичних методик і технік	10	2	2	6
10.	Особливості застосування ігрової терапії та арт-терапії в корекційній роботі з дітьми при порушеннях розвитку.	8	-	2	6
Всього		90	10	20	60

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п.п	Тема	Кількість годин
1.	Теоретичні основи арт- та ігрової психотерапії.	2
2.	Чинники порушення розвитку дитини	2
3.	Загальна характеристика ігротерапевтичного процесу	2
4.	Концепції та форми арттерапевтичної роботи	2
5.	Практичні аспекти використання арт-терапевтичних методик і технік	2
ВСЬОГО		10

6. Згідно з навчальним планом семінарські заняття не передбачаються.

7. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

№ п.п	Тема	Кількість годин
-------	------	-----------------

1.	Теоретичні основи арт- та ігрової психотерапії. Становлення та розвиток арт- та ігрової психотерапії	2
2.	Етапи становлення особистості: потреби та проблеми розвитку	2
3.	Чинники порушення розвитку дитини	2
4.	Загальна характеристика ігротерапевтичного процесу. Специфіка ігрової терапії	2
5.	Вимоги до облаштування ігрової кімнати	2
6.	Особливості піскової терапії	2
7.	Концепції та форми арттерапевтичної роботи	2
8.	Системний опис арттерапевтичного процесу	2
9.	Практичні аспекти використання арт-терапевтичних методик і технік	2
10.	Особливості застосування ігрової терапії та арт-терапії в корекційній роботі з дітьми при порушеннях розвитку.	2
	Всього	20

8. Згідно з навчальним планом лабораторні заняття не передбачаються.

9. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ (ІНДИВІДУАЛЬНОЇ) РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ДИСЦИПЛІНИ

№ п.п	Тема	Кількість годин
1.	Зробити порівняльний аналіз понять психотерапія та психокорекція в роботі з дітьми: спільне та загальне	4
2.	Оберіть одну із стадій розвитку дитини (за психоаналітичною теорією або за Е. Еріксоном) та проаналізуйте її вплив на подальше становлення особистості за сприятливих та несприятливих умов.	4
3.	Написати есе на тему «Мої дитячі ігри» або «Мої найулюбленіші іграшки».	4
4.	Зробити порівняльний аналіз напрямів ігрової терапії за такими критеріями: вихідні принципи, ключові поняття, моделі терапевтичної взаємодії, характер та особливості терапевтичних стосунків, матеріали.	4
5.	Ознайомитися з науковими положеннями Г. Лендрета В. Екслейн, К. Мустакаса, В. Оклендер та підготувати у письмовій формі відгук на кожний з них.	4
6.	Надати у письмовому вигляді детальне обґрунтування можливостей ігрової терапії в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	4
7.	Проаналізувати психологічні особливості участі батьків у процесі ігрової терапії.	4
8.	Провести системне дослідження ігор сучасних дітей.	4
9.	Скласти словник арт-терапевтичних понять.	4
10.	Розробити опорний план-конспект на тему «Галузі застосування арт-терапії».	4

11.	Проаналізувати інтегративні методи арт-терапії в роботі з психосоматикою.	4
12.	Дослідити психологічну природу і функції символу в арт-терапевтичній діяльності.	4
13.	Розробити презентацію про один із видів арт-терапії	4
14.	Підготувати арт-терапевтичну техніку для проведення в групі: письмовий опис (назва, мета, опис, техніка проведення), необхідні роздаткові матеріали.	4
15.	Опрацювати періодичні видання та реферування статей про арт-терапевтичну діяльність (виписати основні визначення; виділити та проаналізувати розділи статті; зробити висновок). Ознайомитися з практикою супервізії в підготовці психологів-ігротерапевтів	4
Всього		60

10. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі - ІНДЗ) є видом поза аудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ - підготовка повідомлення або написання повідомлення-відповіді (на основі опрацювання першоджерел) на запропоновані завдання чи запитання:

Обрати одне із завдань

1. Дослідження особистості (групи) за допомогою арт-терапевтичних методик і технік (за вибором студента).
2. Розробка арт-терапевтичної програми роботи з певною категорією клієнтів. При розробці програми слід використовувати існуючі та / або розроблені самостійно арт-терапевтичні методики та техніки.
3. Розробити методичні рекомендації для молодого фахівця щодо проведення ігротерапевтичних занять.
4. Охарактеризувати ознаки, за якими визначають можливість завершення процесу ігротерапії (проілюструвати приклади досліджень).
5. Розробити протокол ігротерапевтичного заняття для супервізії.

Завдання для поглибленого вивчення.

Передбачається вивчення додаткових запитань для самостійного опрацювання, які не входять до плану аудиторних занять і забезпечують поглиблене вивчення студентами тем в процесі підготовки до практичних занять:

1. Визначте особливості дитячої гри, які дозволяють використовувати її як психотерапевтичний засіб.
2. Дайте визначення ігрової терапії за К. Мустакасом.
3. Обґрунтуйте провідні психологічні механізми корекційного впливу гри.
4. Розкрийте теоретичні основи ігротерапії побудови стосунків.
5. Дайте характеристику інтегративного підходу в сучасній ігротерапії.
6. Визначте провідні функції психолога в недирективній ігротерапії.
7. Вкажіть найважливіші завдання психотерапевтичного впливу за М. Ратером.
8. Розкрийте підходи до структурування ігротерапевтичного процесу.
9. Розкрийте особливості формулювання обмежень у ході ігротерапевтичних сесій.
10. Опишіть техніку «творення світу» М. Ловенфельд.
11. Сформулюйте вимоги до проведення групових ігротерапевтичних занять.
12. Складіть та обґрунтуйте перелік іграшок і матеріалів для ігротерапії.
13. Опишіть техніку завершення ігротерапевтичних стосунків.
14. Класифікація різних форм і методів арт-терапії.
15. Проходження індивідуальних і групових сеансів арт-терапії.
16. Методи глибинної психології в арт-терапії. Діагностичний і психотерапевтичний інструмент „Мандала”.
17. Інтерактивні арт-терапевтичні техніки, зокрема, призначені для колективної роботи.
18. Аналіз динаміки групових арт-терапевтичних сесій.
19. Арт-терапія у поєднанні з музичною терапією, танцедвигательной терапією, драматерапією, поезією і т.д.
20. Мультимедійні арт-терапевтичні практики.
21. Перфоманс і інсталяція в арт-терапії.
22. Динамічне малювання.
23. Мислення, відчуття, воля. Їх зв'язок з малюванням (графікою), живописом, ліпленням.
24. Процес створення художньої продукції в арт-терапії (з початку і до кінця).
25. Арт-терапія і інтерпретація художньої продукції.
26. Світлокольорова терапія.
27. Портретний метод.
28. Робота з глиною в арт-терапії.
29. Гравюра як терапія.
30. Напрямок на арт-терапію. Сесії.
31. Групова інтерактивна арт-терапія.
32. Характеристика різних форм групової арт-терапії по певних ознаках : структурованість, відвертість/закритість, тривалість роботи.
33. Різні області застосування арт-терапії в соціальній сфері : робота з місцевими співтовариствами, з ув'язненими, з бездомними і безробітними.
34. Студійна відкрита група.
35. Динамічна (аналітична) група.
36. Тематична група.
37. Групова арт-терапевтична робота з використанням тем, ігор і вправ.
38. Образотворчі матеріали в арт-терапевтичній роботі.
39. Особливості арт-терапевтичної роботи з дітьми і підлітками.
40. Етичні норми і принципи арт-терапевтичної діяльності.

11. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- розв'язування ситуаційних завдань;
- робота в групах;
- аналіз кейсів;
- круглі столи, дебати з соціально важливих проблем;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

12. МЕТОДИ ФОРМИ КОНТРОЛЮ, РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Методами контролю є: усний, письмовий, програмований, підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю успішності навчання з дисципліни є диференційований залік.

Диференційований залік з дисципліни «Арт та ігрова психологія» – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентами навчального матеріалу виключно на підставі результатів поточного навчання та виконання завдань самостійної роботи і, відповідно до навчального плану, не передбачає окремого навчального заняття для приймання заліку. На останньому тематичному навчальному занятті, після закінчення обговорення теми заняття викладач навчальної групи оголошує суму балів студента за результатами поточного контролю і за виконання індивідуального завдання.

Оцінка з дисципліни визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності у балах, що виставляються на кожному семінарському занятті за відповідною темою і кількістю балів за виконання індивідуального завдання.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті. Студент отримує оцінку, якщо він виконав усі види робіт, передбачених навчальною програмою з дисципліни, відвідав усі лекції та семінарські заняття, визначені тематичними планами, а за наявності пропусків – своєчасно їх відпрацював, набрав загальну кількість балів не менш як 111 балів. Максимальна кількість балів, яку може набрати студент з дисципліни за поточну навчальну діяльність і виконання індивідуального завдання – 200 балів.

Самостійну роботу студентів оцінюють під час поточного контролю на практичному занятті.

Номер модуля кількість	Кількіс ть	Кількі сть	Конвертація у бали традиційних оцінок		Мініма льна кількіс
			Традиційні оцінки		

навчальних годин/кількість кредитів ECTS	змістових модулів в, їх номери	оцінюваних практичних занять	"5"	"4"	"3"	"2"	Бали за виконання індивідуального завдання	ть балів
Модуль 1 90\3.0	1	10	19	15	11	0	10	111

Вага кожної теми у межах курсу в балах має бути однаковою.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

ЗАГАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Види роботи	Сума балів
Поточна успішність (тем практичних занять – 10; 1 тема – 19 балів)	180
Самостійна (індивідуальна) робота –	10
ВСЬОГО:	200

ШКАЛА ECTS

Успішність навчання студентів визначається за шкалою ECTS, яка є 7-бальною. 5-бальна нормована для успішних студентів

Оцінка за національною шкалою	Границі оцінок ECTS	Оцінка ECTS	Описання
Відмінно	170-200	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилки)
Добре	155 -169	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	140 - 154	C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилки)
Задовільно	125 - 139	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	111 - 124	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)

Незадовільно	60 - 110	Fx	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	1 - 59	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Перелік питань та завдань для поточного і проміжного контролю знань з дисципліни

1. Поняття арт-терапії в психологічній науці.
2. Історія розвитку арт-технік.
3. Переваги арт-технік в порівнянні з вербальними формами психокорекційної роботи.
4. Основні фактори психотерапевтичного впливу в арт-терапії.
5. Особливості етапу формування психокорекційних відносин і початку творчої діяльності.
6. Особливості етапу зміцнення і розвитку психокорекційних відносин і продуктивної творчої діяльності.
7. Завершальний етап (термінація) в роботі з арт-техніками.
8. Обговорення з клієнтами цілей, характеру і умов роботи із застосуванням арт-технік.
9. Види індивідуальної психокорекційної роботи.
10. Особливості групових арт-технік.
11. Внутрішньогрупові комунікативні процеси і відносини в групі, яка працює з арттехніками.
12. Етапи групової роботи із застосуванням арт-технік.
13. Форми групової роботи із застосуванням арт-технік.
14. Використання формалізованого бланку в арт-корекційній роботі.
15. Використання розгорнутого опису за схемою в груповій арт-корекційній роботі.
16. Хронограма групової роботи з арт-техніками.
17. Методи оцінки психокорекційного впливу арт-технік.
18. Арт-техніки в роботі з дітьми, що мають когнітивні, поведінкові та емоційні розлади.
19. Арт-техніки в роботі з дітьми, що мають фізичні вади.
20. Психоаналітичний підхід в арт-техніках.
21. Принципи використання психомалюнків в арт-терапії.
22. Специфіка використання психомалюнків в роботі з дітьми.
23. Особливості проведення вправ з кольорами.
24. Техніка каракуль і плям.
25. Техніки інтуїтивного малювання.
26. Принципи роботи з папером. Види роботи з папером.
27. Принципи пісочної терапії.
28. Проективна психодіагностика в пісочниці (індивідуальна та групова форми).
29. Психокорекція в пісочниці (індивідуальна та групова форми).
30. Психопрофілактика, розвиток і навчання в пісочниці.
31. Принципи роботи з глиною.
32. Арт-техніки роботи з природними та синтетичними матеріалами.
33. Арт-терапевтична робота з тканиною.
34. Створення колажів у арт-терапевтичній роботі.
35. Арт-техніки у формуванні практичних навичок у пізнанні оточуючого світу.

36. Арт-техніки у розкритті „Я-образу”.
37. Арт-техніки у пізнанні життєвої перспективи особистості.
38. Арт-техніки у психокорекційній роботі з конфліктами.
39. Арт-техніки у психокорекційній роботі з емоційною сферою особистості.
40. Арт-техніки у парній роботі.
41. Арт-терапевтичні вправи для групової роботи.
42. Робота з арт-техніками в поєднанні з музикою і звуками.
43. Використання театральних елементів в арт-техніках.
44. Використання арт-технік в практиці казкотерапії.
45. Обґрунтуйте визначення необхідності завершення ігротерапевтичного процесу (за Л.Костіною).
46. Обґрунтуйте різні підходи до класифікації іграшок і матеріалів у ігротерапії.
47. Обґрунтуйте вимоги до облаштування місця для проведення ігротерапії в домашніх умовах.
48. Опишіть модель ігротерапії, що використовується в домашніх умовах.
49. Поясніть принципи консультування батьків у ході ігротерапії.
50. Опишіть техніку завершення ігротерапевтичних стосунків.

14. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Т. М. Голінська // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2016. – № 6. – С. 16–19.
2. Короход Я., Корнута Л. Арт-терапія : навч.-метод. реком. для здобув. почат. Рівня (короткого циклу) вищ. освіти ступеня молод. бакалавра ф-ту психології, політології та соціології НУ «ОЮА») [Електронне видання] / Я. Короход, Л. Корнута ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023.—40 с.
3. Масол Л. Мистецтво. Рівень стандарту, профельний рівень: підруч. Для 10 (11) закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 228 с. <https://pidruchnyk.com.ua/1340-mistectvo-masol-10-11-klas.html>
4. Музикотерапія в Україні: зб. статей / пер. з нім. Г. Котовські, К. Поліщук; за заг. ред. Львова О., Вознесенської О. Львів: БОНА, 2018. 76 с.
5. Немцева С. Арт-терапія - розвага та розвиток / С. Немцева // Практичний психолог: дитячий садок, школа. – 2018. – № 2. – С. 31–35.
6. Панченко Л. Б. Арт-терапія в методиці викладання образотворчого мистецтва (кераміка) : кваліфікаційна робота / науковий керівник – к. пед. н., доцент Ірина Олександрівна Красюк. Кривий Ріг, 2023. 44 с.

Додаткова:

1. Василевська О. І. Методи арт-терапії в консультуванні. Теорія і практика сучасної психології. 2019. N 1 т. С. 145-149.
2. Вознесенська О.Л. Медіа-арт-терапія як засіб подолання наслідків і профілактики психотравми: практичний посібник. Київ: ФОП Назаренко Т.В., 2020.124 с.
3. Єдиханова Ю. М. Глинотерапія в роботі з симптомами емоційної неблагополучності дітей. Научно-методичний електронний журнал «Концепт». 2019. № 6 (червень). URL: <http://e-koncept.ru/2019/192021.htm>

4. Скарбничка арттерапевта: практикум / за заг. ред. М.Б. Перун, О.М. Цимбали. Львів, 2019. 84 с.
5. Тараріна О. Практикум з Арт-терапії: шкатулка майстра: науково- метод. посіб.К.: АСТАМІР-В. 2018. 224 с.
6. Case, C., Dalley, T., & Reddick, D. (2023). The Handbook of Art Therapy (4th ed.). Routledge.
7. Malchiodi, C. A. (2018). The Art Therapy Sourcebook (2nd ed.). McGraw-Hill Education.
8. Gussak, D., & Rosal, M. (2016). The Wiley Handbook of Art Therapy. Wiley-Blackwell.

15. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

1. <http://pidruchniki.com/>
2. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича www.library.univ.kiev.ua
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
<http://www.ukma.kiev.ua/ukmalib>
4. Національна бібліотека України <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна Парламентська бібліотека України <http://www.nplu.kiev.ua/>